

ALGEMEEN

Titel	In & Out leerlingenmagazine voor vmbo-bovenbouw
Auteurs	-
Uitgever	Nibud Postbus 19250 3501 DG Utrecht tel: 030 239 13 50 info@nibud.nl http://www.nibud.nl http://www.klassekunst.nl
Jaar van uitgave	2008
Doelgroep	Bovenbouw vmbo (leerjaar 3-4), havo en vwo 3-6
Korte beschrijving en samenstelling	Het complete lespakket voor het vmbo bestaat uit twee leerlingenmagazines (één voor de onderbouw en één voor de bovenbouw) en een gratis beschikbare docentenhandleiding, waarin aanwijzingen voor beide magazines zijn opgenomen. Het is mogelijk om het lespakket te combineren met een theatervoorstelling over geld. De theatergroep KlasseKunst verzorgt de voorstelling de Verleiding. Deze voorstelling sluit aan bij het lespakket In & Out. Via de website van KlasseKunst kunnen scholen de voorstelling boeken. Hier is ook informatie over prijzen etc. te vinden.
Geanalyseerde onderdelen	Het leerlingenmagazine voor de bovenbouw en het bijbehorende onderdeel in de gecombineerde docentenhandleiding. Bovendien is gekeken naar de website van de theatergroep KlasseKunst. Voor meer informatie klik hier . Het materiaal is alleen geanalyseerd op de leerdoelen financiële educatie voor de doelgroep vmbo (bovenbouw).
Uitgangspunten en doelstellingen	Doel van het lesprogramma is leerlingen stimuleren een gezonde financiële huishouding te voeren. Met behulp van het materiaal krijgen leerlingen beter zicht op hun inkomsten- en uitgavenniveau en leren ze de verleiding van reclame doorzien. In de gratis bijgeleverde handleiding staan: per thema een leerdoel, welke werkvormen en opdrachten er gekozen kunnen worden, diverse websites die de docent kan raadplegen en de antwoorden bij de opdrachten. Uitgangspunt van de theatervoorstelling de Verleiding is om leerlingen op verschillende manieren na te laten denken over hun eigen geldgedrag. Drie acteurs, die verschillend denken over omgaan met geld, laten zien hoe de leerlingen kunnen bezuinigen en dat je om echt rijk te worden bijna geen geld moet uitgeven.
Korte beschrijving van visie op financiële educatie	Het pakket is ontwikkeld naar aanleiding van het feit dat veel jongeren te gemakkelijk geld uitgeven zonder de consequenties

	<p>daarvan te kunnen overzien. Ze lenen van elkaar of van hun ouders. Het feit dat jongeren zo gemakkelijk lenen is één van de oorzaken voor de steeds groter wordende groep mensen die bij schuldhulpverleningsbureaus aankloppen. Gebleken is dat leerlingen in het vmbo vaker geld lenen dan leerlingen van de havo of het vwo. Het lesprogramma is mede op initiatief van de gemeenten Utrecht, Rotterdam en Amsterdam ontwikkeld. Het materiaal voor de bovenbouw sluit aan bij de vakken Economie (K/4/consumptief) en Maatschappijleer, en kan ook gebruikt worden tijdens de mentoruren.</p>
--	--

INHOUDELIJKE ASPECTEN

Kennis en inzicht

Bijna alle onderwerpen die betrekking hebben op het kernconcept kennis en inzicht voor de bovenbouw van het vmbo komen in het bovenbouwmagazine van *In & Out* expliciet aan de orde. Zo is er nadrukkelijk aandacht voor het onderscheid tussen giraal en contant geld, waar geld vandaan komt (zelf verdienen of lenen), waar het naartoe gaat (huishouden, belasting, leuke dingen etc.) en wat de financiële voordelen zijn, van sparen bijvoorbeeld. Er wordt in het magazine alleen geen aandacht besteed aan de voor- en nadelen van andere soorten van betalen (creditcard, chipknip etc.) en het onderscheid tussen 'zwart' en 'wit' geld verdienen. Daarnaast is het voor een volledige behandeling van het kernconcept kennis en inzicht noodzakelijk dat leerlingen ook in de onderbouw aandacht hebben besteed aan financiële educatie. Zo komen onderwerpen als het opstellen en bijhouden van een huishoudboekje alleen in het onderbouw magazine aan de orde.

Vaardigheden

Bij het kernconcept vaardigheden valt een ander beeld te bespeuren dan bij het kernconcept kennis en inzicht. Een groot aantal onderwerpen die betrekking hebben op het kernconcept vaardigheden komen niet aan de orde in het bovenbouw magazine. Met name de beroepsmatige vaardigheden worden niet behandeld, maar het Nibud richt zich dan ook vooral op privé-financiën. Er is in het bovenbouwmagazine dus geen aandacht voor keuzes met betrekking tot bijbanen, niet voor het informeren over rechten als werknemer, niet voor beroepsmatige kwalificaties en ook niet voor ondernemend en commercieel handelen. Bovendien leren leerlingen geen actieve administratie te voeren en leren ze ook niets over de levensloop en/of ontwikkelfase van een (eigen) bedrijf.

Bewustzijn

Ook dit kernconcept komt slechts ten dele aan de orde. De leerlingen worden in het magazine wel nadrukkelijk gewezen op de invloed van reclame, op consumptiegedrag en op nut en noodzaak van privé en zakelijk verzekeren. Ook worden ze gewezen op de financiële consequenties en keuzes die zij in de toekomst zullen ervaren en moeten maken en op diverse spaarregelingen en kredietvormen. Het onderwerp 'kostenbewustzijn' komt slechts in beperkte mate aan de orde, er wordt bij dit onderwerp geen aandacht besteed aan de afweging van kosten en baten, niet aan bezuinigingen zonder beperking van de service en ook niet aan onnodige verspilling. Helemaal geen aandacht is er voor beroepsmatige kwalificaties en voor bedrijfsmatig handelen, maar ook hier geldt weer dat het Nibud zich met name richt op privé-financiën.

DIDACTISCHE ASPECTEN

De algemene leerdoelen staan in de handleiding en de leerdoelen per thema zijn ook in de handleiding opgenomen. Bovendien wordt er in het leermiddel verwezen naar kerndoelen, eindtermen en competenties. Het magazine voor de bovenbouw kan aangeboden worden bij de vakken Economie (K/4/consumptief) en Maatschappijleer en het kan ook gebruikt worden tijdens de mentorlessen.

Onder het kopje 'Informatie docent' worden steeds aanvullende websites en digitale leermiddelen genoemd. De handleiding bevat een kort algemeen deel, daarnaast worden per thema aanwijzingen voor de docent gegeven. Onder het kopje 'Werkvormen' is per thema een overzicht gegeven van de gehanteerde werkvormen. Zo organiseren leerlingen (mede) een modeshow en maken ze afspraken om bijvoorbeeld een medewerker van een incassobureau te interviewen. Voor veel van de opdrachten is het noodzakelijk en/of aan te bevelen in groepjes te werken, zoals bij een discussie, een toneelstukje of een rollenspel, maar er staat ook bijna altijd een individuele opdracht (bijvoorbeeld zelf een schatting maken van het bedrag dat je zelf per dag kost) bij de thema's in de docentenhandleiding. Leerlingen kunnen na instructie van de docent zelf aan de slag. Bij de instructie kan de docent ook putten uit de vele andere websites die in de handleiding staan genoemd, waar de leerlingen bij het maken van hun opdrachten wat aan kunnen hebben. Een van de veel gebruikte werkvormen is de discussie, waarin leerlingen worden aangespoord hun eigen mening naar voren te brengen. Per les kan één thema worden behandeld, maar er kunnen binnen een les ook meerdere (verwante) thema's aan de orde worden gesteld. Het is zelfs mogelijk een complete themaweek te organiseren over geld, in samenwerking met andere docenten. In de handleiding worden docenten aangespoord praktische activiteiten te organiseren, zoals het uitnodigen van een bankmedewerker of een schuldhulpverlener. Voor wat betreft de didactische aspecten moet nog wel worden opgemerkt dat ouders niet worden betrokken bij het werken met het leermiddel en dat het materiaal geen toetsing- en evaluatiemogelijkheden bevat.

De lesmaterialen die het Nibud uitgeeft, worden vaak besteld door gemeenten die deze inzetten binnen een bredere campagne over financiële educatie. Binnen deze campagnes worden er op advies van het Nibud ook vaak ouderavonden georganiseerd. Het Nibud beschikt over een pakket waarmee gemeentes en/of scholen zelf een ouderavond kunnen organiseren over financiële educatie. Het Nibud kan deze echter ook zelf verzorgen in opdracht van gemeenten.

CONCLUSIES

Het leerlingenmagazine van *In & Out* is voor leerlingen uit de bovenbouw van het vmbo goed inzetbaar voor het kernconcept kennis en inzicht. Van het kernconcept vaardigheden komen lang niet alle leerdoelen voldoende aan de orde. De docent zou extra materiaal moeten inzetten om leerlingen bekend te maken met beroepsmatige vaardigheden en kwalificaties, met ondernemend en commercieel handelen en met het voeren van een actieve administratie. Het kernconcept bewustzijn komt ook slechts ten dele aan de orde. De onderwerpen reclame en consumptiegedrag komen wel nadrukkelijk aan de orde, het onderwerp 'kostenbewustzijn' alleen in beperkte mate, maar er is helemaal geen aandacht voor beroepsmatige kwalificaties en bedrijfsmatig handelen. Voor deze beide laatste onderwerpen zou de docent ook extra materiaal moeten inzetten. Om een zo volledig mogelijke behandeling van de leerdoelen van financiële educatie te garanderen is het aan te bevelen ook in de onderbouw het magazine, dat speciaal voor deze doelgroep is gemaakt, aan te schaffen en te gebruiken.

In & Out biedt goede didactische ondersteuning in de vorm van een docentenhandleiding, waarin niet alleen de algemene leerdoelen van financiële educatie staan, maar ook de leerdoelen per thema. De gehanteerde werkvormen zijn gevarieerd, waarbij ook gebruik gemaakt kan worden van andere websites waarnaar verwezen wordt. Docenten worden nadrukkelijk aangespoord ook praktische activiteiten te organiseren en leerlingen kunnen na instructie van de docent zelf aan de slag. Er zijn geen toetsing- of evaluatiemogelijkheden. Ouders worden niet daadwerkelijk betrokken. Per les kan één thema worden behandeld, maar er kunnen binnen een les ook meerdere, verwante thema's aan de orde worden gesteld.